

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Кафедра французької філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

професор Хмарський В.М.

« 31 / 10 » 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лексикологія основної іноземної мови

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно),
перша – французька

Факультет романо-германської філології

2020-2021

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Лексикологія основної іноземної мови».

Розробник:

Телецька Т.В., к. філол. наук, доцент, доцент кафедри французької філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри французької філології

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

Марінашвілі М.Д.
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.

Голова НМК

_____ (підпис)

Телецька Т.В.
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри французької філології

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри французької філології

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 залікових модулів – 1 змістових модулів – 4	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 035 Філологія Спеціалізація: 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова
		Рік підготовки
		3-й
		Семестр
		6-й
		Лекції
		32 год.
		Практичні
		18 год.
		Самостійна робота
40 год.		
Форма підсумкового контролю: іспит		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: забезпечити студентам фундаментальні знання про словниковий склад французької мови, закономірності його розвитку, функціонування та шляхи збагачення.

Основні завдання курсу:

- ознайомити студентів з головними галузями лексикології (семасіологія, словотворення, етимологія, фразеологія, лексикографія);
- сформувати у студентів уявлення про системність лексичного складу французької мови;
- комплексно розглянути засоби словотворення з огляду на ступінь їх продуктивності;
- окреслити уявлення студентів про систему лексичного значення та його структуру;
- систематизувати відомості про семантичні класи слів;
- розглянути головні проблеми сучасної франкомовної лексикографії, типи словників та історію їх укладання.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

а) загальних (ЗК):

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій для вирішення завдань у практичних ситуаціях.

ЗК13. Здатність здійснювати навчально-дослідницьку та/або науково-дослідницьку діяльність на належному рівні.

б) спеціальних (СК)

СК01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

СК02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії французької мови.

СК04. Здатність аналізувати соціальні різновиди французької та англійської мов, описувати соціолінгвальну ситуацію.

СК06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати французьку та англійську мови в усній та письмовій формі у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

СК07. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та усного і письмового фахового перекладу з французької мови українською, з української мови французькою.

СК08. Здатність вільно і усвідомлено оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

СК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий, спеціальний філологічний та перекладознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Програмні результати навчання (ПР). У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

ПР 07. Розуміти основні проблеми філології в цілому і романської філології зокрема та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПР 08. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію французької мови і зарубіжної літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПР 09. Характеризувати соціальні різновиди французької та англійської мов, описувати соціолінгвальну ситуацію;

ПР 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;

ПР 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції романської філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Les voies d'enrichissement du lexique français.

Тема 1. Le mot.

Le mot et la notion. Les caractéristiques phonétique et grammaticale du mot. Les fonctions des mots. Les significations lexicale et grammaticale. Les types de significations lexicales. La motivation des mots.

Тема 2. L'évolution du sens des mots.

Le sens du mot, la polysémie et la monosémie. Les causes de l'évolution du sens des mots. La restriction et l'extension du sens des mots. « La dégradation » et « l'ennoblissement » du sens. L'affaiblissement de sens. Les tropes. La métaphore. La métonymie. Les euphémismes. L'hyperbole.

Тема 3. La formation des mots.

La suffixation. Les suffixes des noms d'agent. Les suffixes des noms abstraits. Les suffixes appréciatifs. La suffixation des adjectifs. La suffixation verbale. La suffixation adverbiale. La préfixation. Les préfixes productifs. La conversion. La substantivation. L'adjectivation. L'adverbialisation. Le passage des mots autonomes aux mots-outils. La composition des mots. Les substantifs composés. Les adjectifs composés. Les verbes composés. Les adverbes composés. L'abréviation des mots. Les moyens secondaires, peu productifs de la formation des mots.

Тема 4. La formation des locutions phraséologiques.

La définition de la phraséologie, le problème des groupements de mots libres et stables. Les principes essentiels de classification des locutions phraséologiques. Les particularités grammaticales et lexicales des locutions phraséologiques françaises. La synonymie phraséologique. Les échanges réciproques entre les locutions phraséologiques, les

groupements syntaxiques libres et les mots composés. Le rôle des locutions phraséologiques dans l'enrichissement du lexique français.

Змістовий модуль 2. Les couches lexicales du français d'aujourd'hui.

Тема 5. Le fonds usuel du lexique et les couches lexicales.

Le fonds usuel du lexique et ses traits distinctifs.

Тема 6. Les différenciations territoriales du lexique français.

La formation de la langue nationale française et de ses dialectes. L'état actuel de la langue française. Le français régional et les patois. L'action réciproque du français et des patois, des français régionaux.

Тема 7. Les différenciations sociales du lexique français.

L'argot ou jargon des déclassés.

Тема 8. La terminologie spéciale et les jargons de professions.

Les jargons de professions. Les échanges entre la langue générale et les jargons de professions. La terminologie spéciale. Les voies de son enrichissement. Les échanges réciproques entre les différentes terminologies spéciales.

Тема 9. Le mot et le temps. Les éléments nouveaux et les éléments archaïques dans le vocabulaire de la langue française.

Les néologismes. Les archaïsmes.

Змістовий модуль 3. Les séries lexicales du français moderne.

Тема 10. Les synonymes.

Les synonymes idéographiques. Les synonymes stylistiques. Les sources de la synonymie. Les synonymes phraséologiques.

Тема 11. Les antonymes.

La classification des antonymes. L'antonymie dans les locutions phraséologiques. L'emploi stylistique des antonymes.

Тема 12. Les homonymes.

Les sources de l'homonymie. La classification des homonymes.

Тема 13. Les paronymes.

Змістовий модуль 4. Aperçu sommaire de lexicographie.

Тема 14. Les dictionnaires français parus avant la deuxième moitié du XIX siècle.

Revue sommaire des dictionnaires français parus du XVI au XVIII siècles et à la première moitié du XIX siècle.

Тема 15. Les dictionnaires français publiés à partir de la seconde moitié du XIX siècle jusqu'à nos jours.

Les dictionnaires raisonnés. Les dictionnaires encyclopédiques. Les dictionnaires historiques et étymologiques. Les dictionnaires des synonymes. Les dictionnaires de l'argot. Les dictionnaires des patois et des dialectes. Les dictionnaires phraséologiques.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Всього	у тому числі			
		л	п	інд	ср
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Les voies d'enrichissement du lexique français.					
Тема 1. Le mot et la notion.	4	2			2
Тема 2. L'évolution du sens des mots.	4	2			2
Тема 3. La formation des mots.	12	4	6		2
Тема 4. La formation des locutions phraséologiques.	6				6
Разом за змістовим модулем 1	26	8	6		12
Змістовий модуль 2. Les couches lexicales du français d'aujourd'hui.					
Тема 5. Le fonds usuel du lexique et les couches lexicales.	4	2			2
Тема 6. Les différenciations territoriales du lexique français.	4	2			2
Тема 7. Les différenciations sociales du lexique français.	7	2	2		3
Тема 8. La terminologie spéciale et les jargons de professions.	6	2	2		2
Тема 9. Le mot et le temps.	9	4	2		3
Разом за змістовим модулем 2	30	12	6		12
Змістовий модуль 3. Les séries lexicales du français moderne.					
Тема 10. Les synonymes.	8	4	2		2
Тема 11. Les antonymes.	6	2	2		2
Тема 12. Les homonymes.	7	4	1		2
Тема 13. Les paronymes.	5	2	1		2
Разом за змістовим модулем 3	26	12	6		8
Змістовий модуль 4. Aperçu sommaire de lexicographie.					
Тема 14. Les dictionnaires français parus avant la deuxième moitié du XIX siècle.	4				4
Тема 15. Les dictionnaires français publiés à partir de la seconde moitié du XIX siècle jusqu'à nos jours.	4				4
Разом за змістовим модулем 4	8				8
Усього годин	90	32	18		40

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назви теми	Кількість годин
1	La conversion. La substantivation. L'adjectivation. L'adverbialisation. Le passage des mots autonomes aux mots-outils. (Тема 3)	6
2	L'argot ou jargon des déclassés. (Тема 7)	2
3	Les jargons de professions. Les échanges entre la langue générale et les jargons de professions. La terminologie spéciale. Les voies de son enrichissement. (Тема 8)	2
4	Les néologismes. Les archaïsmes. (Тема 9)	2
5	Les synonymes idéographiques. Les synonymes stylistiques. Les synonymes phraséologiques. (Тема 10)	2
6	La classification des antonymes. L'emploi stylistique des antonymes. (Тема 11)	2
7	La classification des homonymes. (Тема 12)	1
8	La paronymie (généralités). Le phénomène de paronomase. (Тема 13)	1
	Разом	18

1. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/види завдань	Кількість годин
1	Les caractéristiques phonétiques et grammaticales du mot. Les fonctions des mots. (Тема 1)	2
2	Les tropes. La métaphore. La métonymie. Les euphémismes. L'hyperbole. (Тема 2)	2
3	L'abréviation des mots. Les moyens secondaires, peu productifs de la formation des mots. (Тема 3)	2
4	Le rôle des locutions phraséologiques dans l'enrichissement du lexique français. (Тема 4)	6
5	Le fonds usuel du lexique et ses traits distinctifs. (Тема 5)	2
6	L'action réciproque du français et des patois, des français régionaux. (Тема 6)	2
7	L'argot ou jargon des déclassés. (Тема 7)	3
8	Les échanges réciproques entre les différentes terminologies spéciales. (Тема 8)	2

9	Les néologismes. Les archaïsmes. (Тема 9)	3
10	Les sources de la synonymie. (Тема 10)	2
11	L'antonymie dans les locutions phraséologiques. (Тема 11)	2
12	Les sources de l'homonymie. (Тема 12)	2
13	Les paronymes. (Тема 13)	2
14	Les dictionnaires des patois et des dialectes. (Тема 14)	4
15	Les dictionnaires raisonnés. Les dictionnaires encyclopédiques. (Тема 15)	4
Разом		40

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

ІНДЗ навчальним планом не передбачені.

10. Методи навчання

Словесні: лекція, пояснення.

Наочні: мультимедійні презентації.

Практичні: практичні вправи, виконання творчих самостійних завдань

11. Методи контролю

Поточний контроль: усне опитування, контрольні письмові роботи, перевірка творчих самостійних завдань.

Підсумковий контроль: усний іспит.

12. Питання для підсумкового контролю

- Objet d'étude de la lexicologie.
- Les liens entre la lexicologie et les autres branches de la linguistique.
- Le mot et la notion.
- L'évolution sémantique et ses types.
- Les différents types du sens des mots.
- La restriction et l'extension du sens des mots.
- Le sens étymologique du mot. L'étymologie populaire. Les mots motivés et immotivés.
- La structure sémantique des mots.
- La métaphore et ses types. La métonymie et les rapports métonymiques.
- L'hyperbole et la litote, l'euphémisme.
- Les fonctions des mots.
- Le fond usuel du français.
- La langue nationale française et les dialectes locaux.
- Les jargons sociaux. L'argot.
- Les néologismes et les causes de l'apparition des mots nouveaux.
- Les archaïsmes et les historismes, les causes de leur apparition.
- La composition des mots (noms, adjectifs, verbes).
- La dérivation par suffixes (noms, adjectifs, adverbes).
- La dérivation par préfixes. La formation parasynthétique.
- La dérivation impropre (la conversion).
- Abréviation et ses types. Onomatopée.
- Les locutions, leurs types.
- L'emprunt et ses types.

24. Les emprunts aux langues orientales.
25. Les emprunts aux langues romanes.
26. Les emprunts aux langues germaniques.
27. Les synonymes et leurs sources.
28. Les antonymes et leur rôle dans les oeuvres artistiques.
29. Les homonymes. Les homophones, les homographes, les paronymes.
30. Les types des dictionnaires.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожен тему змістового модуля, творче самостійне завдання теж оцінюється у 100 балів. Відповідь під час іспиту також оцінюється за 100-бальною шкалою. Загальна оцінка з навчальної дисципліни це середнє арифметичне суми балів за поточний контроль, самостійне завдання та підсумковий контроль.

Поточний контроль															Самостійне творче завдання	Підсумковий контроль (іспит)	Загальна оцінка
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	100	100	100
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Телецька Т.В., Млинчик А.В. Методичні вказівки «Словотворення у сучасній французькій мові (Formation des mots en français contemporain)» до курсу «Лексикологія основної іноземної мови (французької)» для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра третього року навчання спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька. Одеса: Персей, 2020. 26 с.

15. Рекомендована література

Основна

1. Гунчик І., Хайчевська Т. Лексикологія сучасної французької мови = Lexicologie du français moderne : навч. посібн. Луцьк: Вежа-Друк, 2017. 132 р. URL : <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/14865>
2. Кім Л.А. Конспект лекцій з курсу «Лексикологія французької мови». Д.: РВВ ДНУ, 2017. 64 с.
3. Смуцинська І.В. Французька лексикологія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 600 с.
4. Niklas-Salminen A. La lexicologie. Paris : Armand Colin, 2015. 224 p.
5. Polická A. Initiation à la lexicologie française. Brno : Masarykova univerzita, 2014. 167 p. URL : https://www.pdfprof.com/PDF_Image.php?id=6952&t=38

Додаткова

1. Князян М. О., Телецька Т. В. Засоби дидактизації викладання навчальної дисципліни «Лексикологія французької мови» : навчальний посібник. Одеса, 2012. 96 с.
2. Blanco X., Sfar I. Lexicologie(s) : approches croisées en sémantique lexicale. Bern : Peter Lang SA, Editions scientifiques internationales, 2018. 462 p.

16. Електронні інформаційні ресурси

- <http://www.tv5monde.com/emissions/episodes/merci-professeur>
<https://langue-francaise.tv5monde.com/decouvrir/ne-plus-se-tromper>
<https://langue-francaise.tv5monde.com/decouvrir/devenir-expert>